

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. VADOVO ŽODIS

Ilgus metus trukęs bausmių vykdymo sistemos uždarumas, nuoseklių pokyčių stoka tapo priežastimis, dėl kurių ilgus metus nekito pataisos įstaigų veiklos organizavimas, darbuotojų darbo sąlygos, darbo užmokestis. Kiekviena įstaiga funkcionavo kaip atskiras, uždaras vienetas, nebuvo identifikuotos rizikos, kylančios dėl nuteistųjų disciplinos pažeidimų ir jų nusikalstamo elgesio tradicijų bausmės atlikimo vietose. Dėl motyvacinės sistemos spragų buvo sudėtinga pritraukti naujus, stiprų psichologinį, fizinį pasiruošimą turinčius jaunos žmones. Nuteistieji bausmes atlieka, o darbuotojai tarnybines pareigas vykdo senuose, neretai prieš 100 metų statytuose lagerių tipo pastatuose, reikalaujančiose remonto patalpose.

2018 metais prasidėję intensyvūs pokyčiai bausmių vykdymo sistemoje, jau atsispindi įvairiose veiklos srityse. Siekiant gerinti veiklos organizavimą, buvo inicijuotas teisės aktų, reglamentuojančių pavaldžių įstaigų veiklas, keitimas, įgyvendinti Kalėjimų departamento struktūriniai pokyčiai, penkios probacijos tarnybos sujungtos į Lietuvos probacijos tarnybą. Optimizuojant procesus, buvo pakeista Kalėjimų departamento struktūra, patvirtinta įkalinimo įstaigų tipinė struktūra, atskirtos bendrosios ir specialiosios funkcijos.

Pradėti jungti Marijampolės ir Kybartų pataisos namai, iki 2019 m. pabaigos planuojama iškelti Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime bausmę atliekančius nuteistuosius į kitas pataisos įstaigas.

Siekiant efektyviau vykdyti nuteistųjų priežiūrą, užtikrinti discipliną ir mažinti subkultūros apraiškas įkalinimo įstaigose, buvo pakeistos vidaus taisyklės, pavojingi, kitiems nuteistiesiems neigiamą įtaką darantys nuteistieji buvo atskirti ir izoliuoti, aktyvinamos prevencinės priemonės, skirtos režiminei veiklai užtikrinti.

2018 metais didelis dėmesys skirtas pataisos pareigūnų darbo užmokesčiui didinti: 2018 metų pradžioje Kalėjimų departamentui pavaldžioje įstaigose darbuotojų eilinio veiklos vertinimo metu darbo užmokestis buvo padidintas 1476 darbuotojams, t. y. 45,5 proc. visų dirbančiųjų, iš jų 957 pareigūnams (38,2 proc. visų įstaigose tarnaujančių pareigūnų), 23 – karjeros valstybės tarnautojams (38,3 proc. visų karjeros valstybės tarnautojų) ir 496 – darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis (73,1 proc. visų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis).

2018 metais 263 laisvės atėmimo vietų įstaigų jaunesniesiems pareigūnams, turintiems pareiginės algos koeficientus 4 ir 4,5 bei didesnę nei 10 metų tarnybos stažą bausmių vykdymo sistemoje, buvo padidinti atlyginimai neeilinio vertinimo metu.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. visiems bausmių vykdymo sistemos pareigūnams padidinti priedai už vidaus tarnybos laipsnius.

Tęsiant pokyčių procesą, planuojama, kad 2019 m. bausmių vykdymo sistemos pareigūnų darbo užmokestis (atskaičius mokesčius) dėl naujo statuto įsigaliojimo ir kitų teisės aktų pokyčių didės vidutiniškai 13 proc. Numatomas jaunesniųjų pareigūnų vidutinio darbo užmokesčio numatomas padidėjimas - apie 14 proc., vidutiniškai 98 eurai „į rankas“).

Pernai Kalėjimų departamente buvo centralizuoti viešieji pirkimai, taip buvo sudarytos papildomos kontrolės priemonės, leidžiančios įgyvendinti skaidrias viešųjų pirkimų procedūras ir taupyti įstaigoms skirtus biudžeto asignavimus.

2018 m. balandžio 24 d. pasirašyti Lietuvos Respublikos ir Islandijos, Lichtenšteino Kunigaikštystės, Norvegijos Karalystės susitarimo memorandumas dėl 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo įgyvendinimo ir Lietuvos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimo memorandumas dėl 2014–2021 metų Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimo, pagal kuriuos bus finansuojama programa „Teisingumas ir vidaus reikalai“ (toliau – Programa). Šios programos lėšomis bus finansuojamos priemonės, gerinančios nuteistųjų socialinės reabilitacijos ir reintegracijos procesus, personalo kompetencijų ugdymo sistemą, sudarančios optimalias kalinimo, nuteistųjų resocializacijos, darbo ir kompetencijos ugdymo, sąlygas. Atsižvelgiant į tai, Kalėjimų departamente yra planuojamas projektas, kuriuo siekiama užtikrinti efektyvius ir sėkmingus nuteistųjų resocializacijos procesus, sukuriant Lietuvos bausmių vykdymo sistemos personalo profesinio rengimo, mokymo ir kompetencijų ugdymo sistemą bei sudarant optimalias kalinimo, nuteistųjų resocializacijos, darbo ir profesinio rengimo sąlygas.

Gerinat įkalinimo įstaigų infrastruktūrą, imtasi teisinių ir praktinių priemonių racionaliau panaudoti įstaigų patalpas.

Modernios laisvės atėmimo vietų įstaigos vizija ties kelią į visuomenės pasitikėjimą bausmių vykdymo sistema tada, kai visose įstaigose bus įgyvendinti skaidrumo politiką užtikrinantys sprendimai, racionaliai paskirstytos lėšos, skirtos bausmių vykdymo sistemai, 100 procentų įdiegtas naujas darbuotojų elgesio standartas, veiks dinaminis priežiūros modelis.

2018 metais didelis dėmesys buvo skirtas užkrečiamųjų ligų teisingam gydymui. Esminis ataskaitinių metų iššūkis – ŽIV ligos gydymo teisinio reglamentavimo pasikeitimas: ŽIV infekcija pradedama gydyti iškart nustatius užsikrėtimo faktą.

Esminiu iššūkiu bausmių vykdymo sistemos įstaigoms ataskaitiniais metais tapo skirtų asignavimų išlaidoms prekėms ir paslaugoms trūkumas, kadangi finansavimo apimtys Kalėjimų departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms, palyginti su 2017 m. (be lėšų darbo užmokesčiui), buvo sumažintos 4061 tūkst. Eur. Prie skirtų lėšų trūkumo prisidėjo ir kaštų padidėjimas stambiausioje sistemos įstaigoje – Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje, kuris buvo susijęs su vandens bei nuotekų tvarkymo veiklos perdavimu Kaišiadorių rajono savivaldybei, kas nulėmė išlaidų vandeniui ir kanalizacijai padidėjimą nuo 158,2 tūkst. Eur 2017 metais iki 1 057,2 tūkst. Eur 2018 metais. Dėl asignavimų trūkumo Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos ataskaitinius metus baigė turėdamos 4,3 mln. kreditorinį įsiskolinimą prekėms ir paslaugoms bei Sodrai, kurį reikės dengti iš 2019 m. asignavimų.

Prioritetinės veiklos kryptys 2019 m.: Kybartų pataisos namų ir Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo reorganizavimo priemonių plano vykdymas, sudėtingos finansinės padėties, susijusios su lėšų trūkumu ir susidariusiu įsiskolinimu Sodrai be komunalinių paslaugų tiekėjams, suvaldymas, užkrečiamų ligų prevencija ir kontrolė, Europos komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą 2018 m. balandžio 20 – 27 d. vykusio vizito Lietuvoje metu pateiktas rekomendacijų įgyvendinimas (atsižvelgiant į finansines galimybes), naujų laisvės atėmimo alternatyvų ir efektyvių nuteistųjų resocializacijos priemonių diegimas, subkultūros įkalinimo įstaigose mažinimas, socialiai patrauklių sąlygų tarnauti bausmių vykdymo sistemoje kūrimas.

II. VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

03 strateginis tikslas – Pasiesti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2018 – 2020 metų strateginį veiklos planą (toliau – Strateginis veiklos planas), Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) 2018 metais vykdė šio plano 3 strateginį tikslą – Pasiesti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga.

Įgyvendinant strateginį tikslą, buvo siekiama tokių efekto vertinimo kriterijų reikšmių:

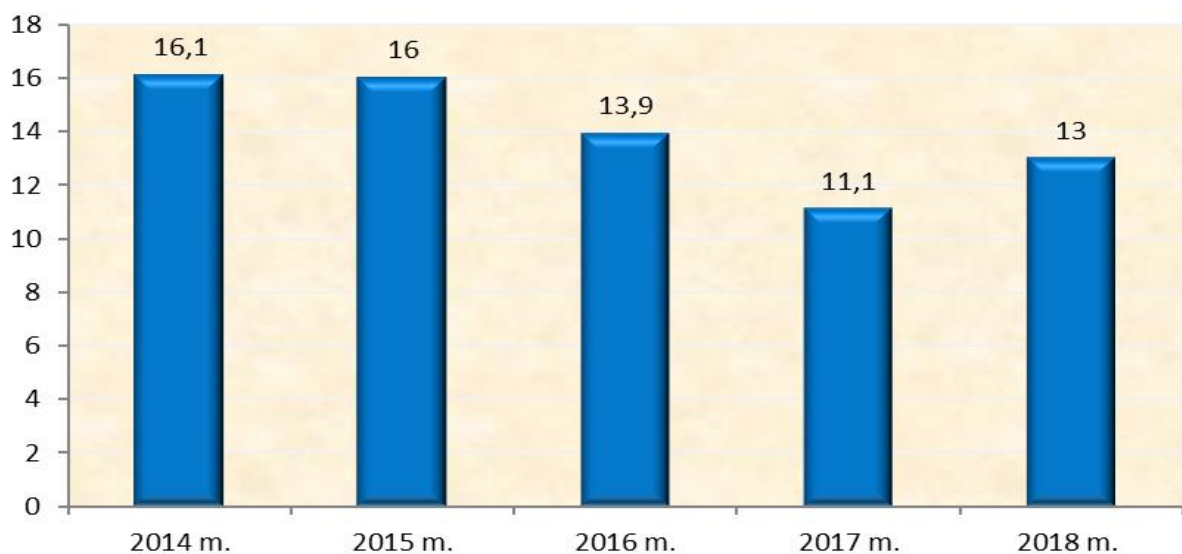
E-03-01. Asmenų, per metus sugrįžusių į laisvės atėmimo vietas, dalis, proc.

(Kriterijus parodo per ataskaitinius metus laisvės atėmimo bausmė nuteistų asmenų, kurie buvo anksčiau paleisti iš laisvės atėmimo vietų ir per vienerius metus nuo paleidimo padarė naujus nusikaltimus ir grįžo į laisvės atėmimo vietas įstaigas, procentą.).

2018 metais planuota – 12,4 proc.; įvykdyta – 12,8 proc.; įvykdymo procentas – 96,9.

Per 2018 metus į laisvės atėmimo vietas atvyko atlikti laisvės atėmimo bausmę 2122 asmenys. Iš šio skaičiaus 228 nuteistieji jau buvo anksčiau paleisti iš laisvės atėmimo vietų, bet per vienerius metus nuo paleidimo padarė naujus nusikaltimus ir grįžo į pataisos įstaigas, taip pat 51 nuteistais, kuriam buvo panaikintas lygtinis paleidimas už vengimą atlikti bausmę.

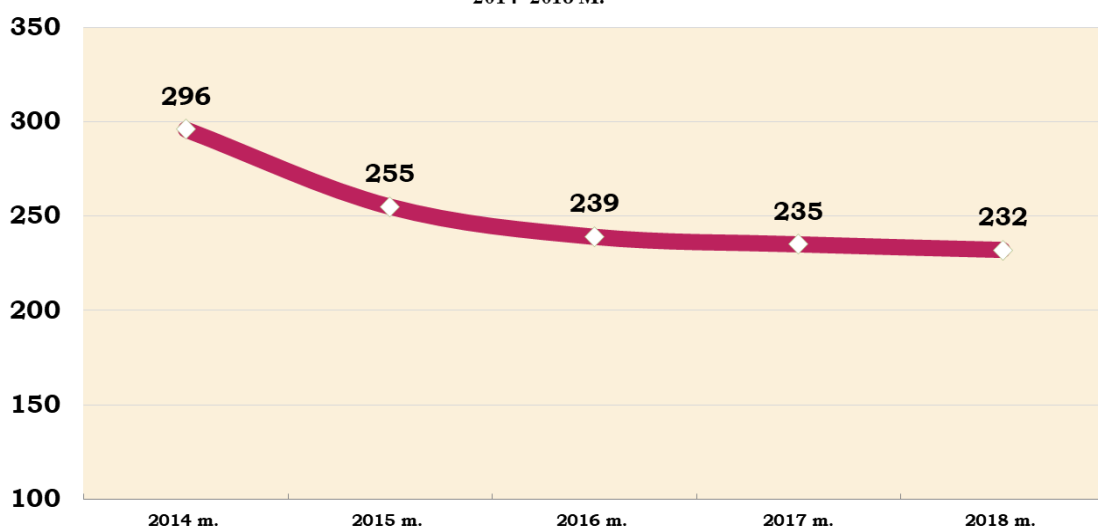
ASMENŲ, PER METUS SUGRĮŽUSIŲ Į LAISVĖS ATĖMIMO VIETAS, DALIS (PROCENTAI)

E-03-02. Lietuvos laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius 100 tūkst. gyventojų.

2018 metais planuota reikšmė – 235; faktinė reikšmė – 232; įvykdymo procentas – 101,3.

**IKALINTŲ ASMENŲ SKAIČIAUS, TENKANČIO 100000 LIETUVOS GYVENTOJŲ, KAITA
2014–2018 M.**

Programos „Bausmių sistema“ tikslas – Kurti veiksmingą ir modernią bausmių vykdymo sistemą

Igyvendindamas Strateginio veiklos plano trečią strateginį tikslą, Kalėjimų departamentas vykdė programą „Bausmių sistema“ ir ataskaitiniais metais siekė tokių rezultato vertinimo kriterijų:

Rezultato vertinimo kriterijai:

R-0301-01-01. Probacijos veiksmingumo didėjimas, proc. (kriterijus parodo įvykdžiusių nustatytas probacijos sąlygas asmenų dalį, procentais).

2018 metais planuota – 70 proc.; įvykdyta – 69,8; įvykdymo procentas – 99,7.

Per ataskaitinį laikotarpį iš probacijos tarnybų duomenų registrų išregistruota 13955 asmenys, iš jų 9742 asmenys įvykdė probacijos sąlygas).

R-0301-01-02. Modernizuotų laisvės atėmimo vietų proc. nuo visų laisvės atėmimo vietų;

2018 metais planuota 27 proc.; įvykdyta 27 proc.; įvykdymo procentas – 100.

R-0301-01-03. Resocializacijos veiksmingumo didėjimas, proc. (Kriterijus parodo lygtinai paleistų arba perkeltų į pusiaukelės namus arba atvirąją koloniją asmenų procentą, palyginti su vidutiniu nuteistų asmenų skaičiumi).

2018 metais planuota 11 proc.; įvykdyta 9,5 proc.; įvykdymo procentas – 86,4.

Per ataskaitinį laikotarpį lygtinai paleista į laisvę, perkelta į pusiaukelės namus arba į atvirąją koloniją 539 asmenys.

Kalėjimų departamentas ir jam pavaldžios įstaigos įgyvendina tris strateginio veiklos plano uždavinius:

01-01. Vystyti probacijos sistemą.

01-02. Vykdėti veiksmingą nuteistųjų resocializaciją.

01-03. Užtikrinti laisvės atėmimo vietų optimalią veiklą bei modernizuoti jų infrastruktūrą ir veiklos metodus.

Uždavinys 01-01 – Vystyti probacijos sistemą

Igyvendinant uždavinį, buvo siekiama tokių vertinimo kriterijų:

P-0301-01-01-01. Dirbančių ir besimokančių nuteistųjų, esančių probacijos tarnybų registre, dalis, proc. 2018 metais planuota 60 proc.; įvykdyta 60,1 proc.; įvykdymo procentas – 100,2

Palyginti su 2017 metais faktinė kriterijaus reikšmė sumažėjo 1,5 proc. p., tačiau lyginant su 2016 ir 2015 metais – padidėjo atitinkamai 1,3 ir 4,5 proc. p.

P-0301-01-01-02. Besimokančių nepilnamečių, esančių probacijos tarnybų registre, dalis, proc.
2018 metais planuota 92 proc.; įvykdyta 90,1 proc.; įvykdymo procentas – 98.
Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė sumažėjo 1,4 proc. p.

P-0301-01-01-03. Asmenų, esančių probacijos tarnybų registre, atlyginusių nusikalstama veika padarytą materialinę žalą, dalis nuo bendro tokių įpareigojamą turinčių asmenų skaičiaus, proc.
2018 metais planuota 59 proc.; įvykdyta 50,3 proc.; įvykdymo procentas – 85,3.
Per ataskaitinį laikotarpį iš 998 asmenų, turėjusių teismo įpareigojamą atlyginti nusikaltimu padarytą materialinę žalą, jį įvykdė 502 asmenys.
Palyginti su 2017 metais, pasiekta kriterijaus reikšmė sumažėjo 8,4 proc. p.

P-0301-01-01-04. Baigusią elgesio keitimo programas asmenų, esančių probacijos tarnybų registre, dalis nuo visų programose dalyvaujančių asmenų, proc.
2018 metais planuota 78 proc.; įvykdyta 86,3 proc.; įvykdymo procentas – 110,6 proc.
Palyginti su 2017 metais, pasiekta kriterijaus reikšmė padidėjo 8,9 proc. p.

Priemonė 01-01-01 – Vykdyti probacijos tarnybų registre esančių asmenų priežiūrą ir elgesio korekcijos priemones

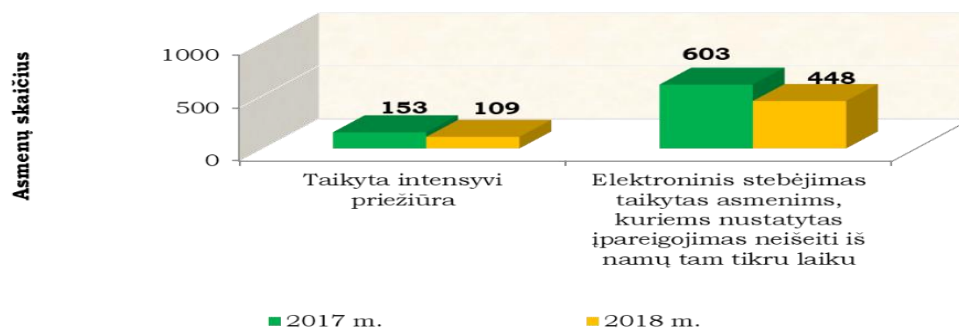
Vykdamas priemonę, atlikti tokie pagrindiniai darbai (vykdyti projektai):

Pagrindinis ataskaitinių metų įvykis, susijęs su priemonės vykdymu, - Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių apygardų probacijos tarnybų sujungimas nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. į naują juridinį asmenį – Lietuvos probacijos tarnybą. Šio sujungimo tikslas – sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, centralizuoti šių įstaigų bendrąsias funkcijas, optimizuoti įstaigų valdymą, racionaliau naudoti materialinius ir finansinius išteklius, gerinti probacijos ir bausmių vykdymą. Po sujungimo konsolidavus buvusių penkių probacijos tarnybų bendrąsias ir vidaus administravimo funkcijas, šias funkcijas liko vykdyti 25 darbuotojai (iš buvusių 34). Įsteigtos 299 pareigūnų pareigybės, skirtos tiesioginiam darbui su nuteistaisiais. Sukomplektavus visus laisvus pareigūnų etatus, darbo krūvis būtų – 1:14 (vienam pareigūnui tektų dirbti su 14 probuojamųjų). Į laisvus etatus probacijos tarnyboje nuolat organizuojamos atrankos. Parengtas Kalėjų departamento direktoriaus įsakymas „Dėl Lietuvos probacijos tarnybos pareigūnų darbo krūvio koeficiento skaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad pagal Pataisos pareigūnų pareigybių poreikio nustatymo, pareigybių aprašymų rengimo ir kompetencijų lygių nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1R-53, planinio probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų skaičiaus ir pataisos pareigūnų pareigybių skaičiaus santykis probacijos tarnyboje turėtų būti 30:1.

2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos probacijos tarnybos priežiūroje buvo 14622 asmenys (atitinkamu laikotarpiu 2017 m. – 11017), iš jų 349 nepilnamečiai (2017 m. – 359).

ASMENŲ, KURIEMS TAIKYTAS ELEKTRONINIS STEBĖJIMAS, SKAIČIAUS KAITA

Priemonė 01-01-02 – Probacijos vykdymo koordinavimas ir probacijos sistemos efektyvumo padidinimas

Sujungus probacijos tarnybas į vieną juridinį asmenį, palaipsniui pradėta vykdyti darbuotojų specializacija. Siekiant tinkamai pasirengti pareigūnų specializacijai, buvo sudaryta darbo grupė, kuri išgrynino, kokių pareigybių reikia Lietuvos probacijos tarnyboje tam, kad mažėtų darbuotojų funkcijų skaičius ir atitinkamai esamas darbo krūvis

bei parengė pareigybių aprašymų projektus. Darbuotojų specializacija įgalins suteikti nuteistiesiems aukštos kokybės paslaugas – programinį darbą vykdys tik personalo darbuotojai, turintys motyvacijos, kompetencijos ir nuolat keliantys kvalifikaciją. Specializacija sumažins pareigūnų darbo krūvį, kadangi šiuo metu jiems tenka ir nuteistųjų priežiūros, ir resocializacijos funkcijų vykdymas. Nuo 2018 m. rugsėjo mėn. probacijos tarnyboje pradėta komplektuoti etatus pagal parengtus specializuotus pareigybių aprašymus.

Siekiant tobulinti probacijos sistemą, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai 2018-08-14 raštu Nr. 1S-2786 „Dėl teisinio reguliavimo tobulinimo“ pateikti teisės aktų, reglamentuojančių probacijos ir bausmių, nesusijusių su laisvės atėmimu, pakeitimo projektai: Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo pakeitimo projektas, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 48 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 342 ir 357 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 18, 19 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Policijos įstaigų ir probacijos tarnybos bendradarbiavimo vykdant laisvės apribojimo bausmę taisyklių projektas, Probacijos ir kitų baudžiamosios atsakomybės priemonių vykdymo tvarkos aprašo ir jo priedų projektai.

2018 m. lapkričio 14 d. Kalėjimų departamente įvyko užimtumo priemonių įgyvendinimo Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio regionuose pristatymas, buvo dalijamasi gerąja patirtimi. Probacijos tarnybos organizuotuose renginiuose dalyvavo 100 nepilnamečių. Organizuotos įvairios veiklos nepilnamečiams: patyriminiai žygiai, sporto bei kultūros renginiai.

Atlikta nepilnamečiams skirtos nusikalstamo elgesio rizikos vertinimo metodikos parinkties analizė. Lietuvos mokslininkai, besispecializuojantys kriminologijos ir psichologijos srityje, atliko Kanados specialistų sukurtos metodikos START:AV, naudojamos delinkventinių jaunuolių nepalankaus elgesio pasekmių rizikos vertinimui, adaptavimo Lietuvos jaunuolių populiacijai procedūras. Metodikos diegimą finansuoja Švietimo ir mokslo ministerija. Pagal metodikos diegimo proceso vykdymo ir atlikimo veiksmus Kalėjimų departamentas pateiks asmenų, kurie dalyvaus mokymuose, sąrašą, jiems bus paskirtas metodikos vadovas ir vertinimo formos.

Siekiant plėtoti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) institutą bei gerinti mediacijos paslaugų kokybę, Kalėjimų departamentas kartu su Panevėžio apygardos probacijos tarnyba 2018 m. balandžio 11 d. Pasvalio mieste organizavo apygardų probacijos tarnybose dirbančių mediatorių ir Latvijos Respublikos valstybinėje probacijos tarnyboje dirbančių mediatorių susitikimą, kuriuo metu buvo pateikti siūlymai dėl mediacijos instituto plėtojimo ir mediacijos paslaugų teikimo kokybės gerinimo.

Priemonė 01-01-03 – Organizuoti probacijos tarnybų registre esantiems nepilnamečiams kryptingą užimtumą skatinančias priemones

Pasiekti rezultatai:

2018 m. kovo 14 d. išsiųstas raštas tuo metu veikusioms apygardų probacijos tarnyboms „Dėl nepilnamečiams skirtų veiklų / priemonių“ Nr. 1S-952. Siekiant užtikrinti resocializacijos priemonių prieinamumą visiems priežiūroje esantiems nepilnamečiams, visoms probacijos tarnyboms buvo skirta finansavimas veikloms įgyvendinti.

2018-11-14 Kalėjimų departamente įvyko užimtumo veiklų įgyvendinimo Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio regionuose pristatymas, buvo dalijamasi gerąja patirtimi. Probacijos tarnybos organizuotuose renginiuose (patyriminiai žygiai, sporto bei kultūros renginiai) dalyvavo 100 nepilnamečių.

Uždavinys 01-02 – Vykdėti veiksmingą nuteistųjų resocializaciją

Įgyvendinant uždavinį, buvo siekiama tokių vertinimo kriterijų:

P-0301-01-02-01. Nuteistųjų, įgijusių specialybę, skaičius, vnt.

2018 metais planuota 1150; įvykdyta 860; įvykdymo procentas – 74,8 proc.

Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė sumažėjo 276 vnt. arba 24,6 proc.

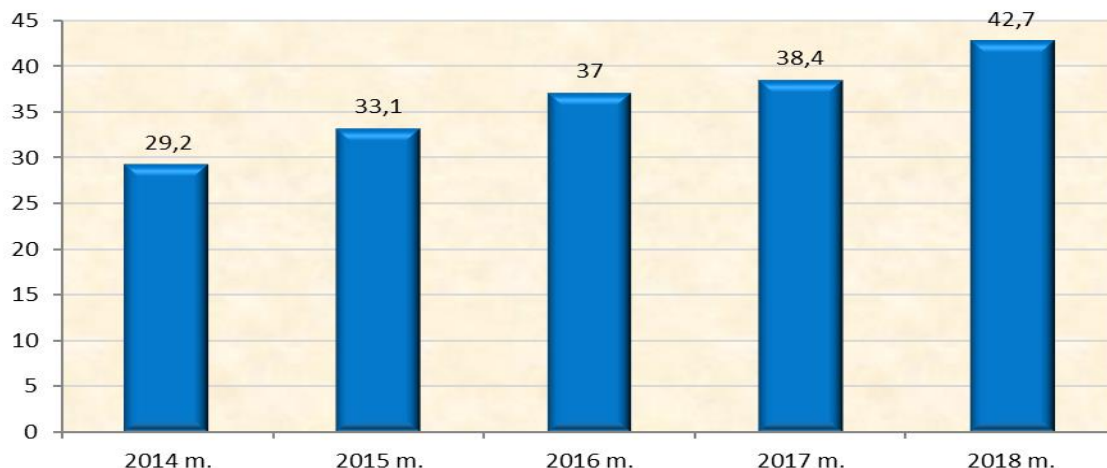
Kriterijaus reikšmė nepasiekta dėl Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sumažintų kvotų 2018 m. profesinio rengimo įstaigoms.

P-0301-01-02-02. Dirbančių nuteistųjų, laikomų laisvės atėmimo vietose, dalis, proc.

2018 metais planuota 39 proc.; įvykdyta 42,7 proc.; įvykdymo procentas – 109,5 proc.

Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė padidėjo 4,3 proc. p.

**VIDUTINIO ĮDARBINTŲ NUTEISTŲJŲ LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE
SKAIČIAUS KAITA 2014–2018M. (PROCENTAI)**

P-0301-01-02-04 Nusikalstamų veikų, kurias įvykdė asmenys, laikomi laisvės atėmimo vietose, mažėjimas (veikų sk. vienam tūkstančiui įkalintų asmenų).

2018 metais planuota 24,5; įvykdyta 31,7; įvykdymo procentas – 129,4.

Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė padidėjo 5 proc. p.

P-0301-01-02-05. Nuteistųjų, neturinčių drausminių nuobaudų, dalis, proc.

2018 metais planuota 50 proc.; įvykdyta 45,8 proc.; įvykdymo procentas – 91,6 proc.

Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė ataskaitiniais metais sumažėjo 2 proc. p.

P-0301-01-02-06. Laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų, sėkmingai baigusiu socialinių įgūdžių lavinimo programas, skaičius, ne mažiau kaip, vnt.

2018 metais planuota 100.; įvykdyta 223; įvykdymo procentas – 223 proc.

Planinė kriterijaus reikšmė nustatyta atsižvelgiant į Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos plane numatytą programos finansavimą, tačiau Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos vykdo ir kitas socialinių įgūdžių lavinimo programas, kurias finansuoja iš įstaigoms skirtų bendrų asignavimų, todėl kriterijaus planinė reikšmė gerokai viršyta.

P-0301-01-02-07. Aplankytų nuteistųjų jų gyvenamosiose vietose, vykdant prevencinę priemonę, skirtą pakartotinio smurto prevencijai ir kovai su priklausomybėmis, skaičius, ne mažiau kaip.

2018 metais planuota 2600; įvykdyta 5315; įvykdymo procentas – 204 proc.

Planinė reikšmė nustatyta nepakankamai ambicingai, nes tai naujas kriterijus pradėtas skaičiuoti 2018 metais.

P-0301-01-02-10. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų patekimo į laisvės atėmimo vietas užkardymo procentas (kriterijus apskaičiuojamas lyginant narkotinių ir psichotropinių medžiagų, išimtų užkardant jų patekimą į laisvės atėmimo vietų teritorijas, kiekį su bendru išimtų narkotinių medžiagų kiekiu (užkardant, per kratas ir kt.).

2018 metais planuota reikšmė 61 proc.; įvykdyta 66,6; įvykdymo procentas – 109,2

Palyginti su 2017 metais, faktinė kriterijaus reikšmė padidėjo 9,8 proc. p.

P-0301-01-02-12. Ankstyvosios intervencijos programose dalyvavusių nuteistųjų iki 21 metų amžiaus, nereguliariai vartojančių alkoholių ir narkotikus, skaičius, ne mažiau kaip, vnt.

2018 metais planuota 30; įvykdyta 9; įvykdymo procentas – 30 proc.

P-0301-01-02-14. Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų, kuriems laisvės atėmimo vietų įstaigose teiktos (teikiamos) medicininio gydymo nuo priklausomybių paslaugos, didėjimas. proc.

2018 metais planuota 3 proc.; įvykdyta 1000 proc.

Didelė faktinė kriterijaus reikšmė paaiškinama maža palyginimo baze 2017 metais: 2017 m. gydytas 1 asmuo, 2018 m. – 11.

Priemonė 01-02-01 – Padidinti socialinės reabilitacijos veiksmingumą

Nuteistų asmenų resocializacijos procesas laisvės atėmimo vietų įstaigose organizuojamas keliais etapais. Kiekvienam naujai į įstaigą atvykusiam nuteistajam yra atliekamas pakartotinio nusikalstamo elgesio rizikos vertinimas, nustatomi kriminogeniniai veiksniai, didinantys riziką asmeniui pakartotinai nusikalsti, taip pat veiksniai, apsaugantys nuo pakartotinio nusikalstamo elgesio. Atlikto įvertinimo pagrindu parengiamas individualus socialinės reabilitacijos planas, kuriame numatomos tikslingos intervencinės ir/ar prevencinės priemonės, nukreiptos į asmens kriminalinės rizikos mažinimą. Baismės atlikimo metu yra stebima, kaip nuteistas asmuo vykdo plane numatytas priemones, ir kaip tai veikia jo resocializacijos procesą. Kalėjimų departamento specialistai vykdo nuolatinę individualių socialinės reabilitacijos planų bei socialinio tyrimo išvadų rengimo kokybės stebėseną, rengia metodines priemones bei teikia

rekomendacijas specialistams.

Vykdant priemonę, pasiekti tokie rezultatai ir atlikti pagrindiniai darbai (vykdyti projektai):

Laisvės atėmimo įstaigose vykdoma 150 nuteistųjų socialinės reabilitacijos programų, 2913 nuteistųjų dalyvavo įstaigose vykdomose socialinės reabilitacijos programose, įstaigose organizuoti 1004 kultūros ir sporto renginiai, praversti 1189 užsiėmimai teisinėmis, dorovinėmis, ekonominėmis ir kt. temomis; 1910 atvejais bendradarbiauta su visuomeninėmis ir religinėmis organizacijomis.

Pakartotinio nusikalstamo elgesio rizikos nustatymui Kalėjų departamento pavaldžiose įstaigose yra naudojamos šios metodikos:

– OASys – nuteistųjų vertinimo sistema, skirta įvertinti teisės pažeidėjo kartotinio nusikalstamo elgesio riziką, susieti įvertinimą su pataisos planu, nustatyti pokyčius priežiūros/bausmės vykdymo periodu;

– HCR-20 – metodika, kuri prognozuoja smurtinių nusikaltimų riziką;

– PCL:SV – psichopatijos lygmens nustatymo metodika, turinti dideles prognostines galimybes, be to, PCL:SV vertinimo rezultatai būtini vertinant smurtinių ir seksualinių nusikaltimų riziką;

– SVR-20 – vertina seksualinių nusikaltimų riziką;

– SARA – metodika, leidžianti įvertinti kartotinio smurtinio elgesio šeimoje prieš moterį riziką.

Nuteistųjų resocializacijai Kalėjų departamentas yra įgijęs, apbavęs ir taiko 9 korekcines programas:

- „Tik tu ir aš“;

- „Equip“;

- „Elgesys-pokalbis-pasikeitimas“;

- „Seksualiai nusikaltusių asmenų terapijos programa“ (SeNAT);

- Priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų reabilitacijos programa;

- Socialinių įgūdžių ugdymo programa;

- Dailės terapijos programa „R. A. K. T. A. S.“;

- „Ankstyvoji intervencija“;

- „Intervencinė programa smurtautojams šeimoje“.

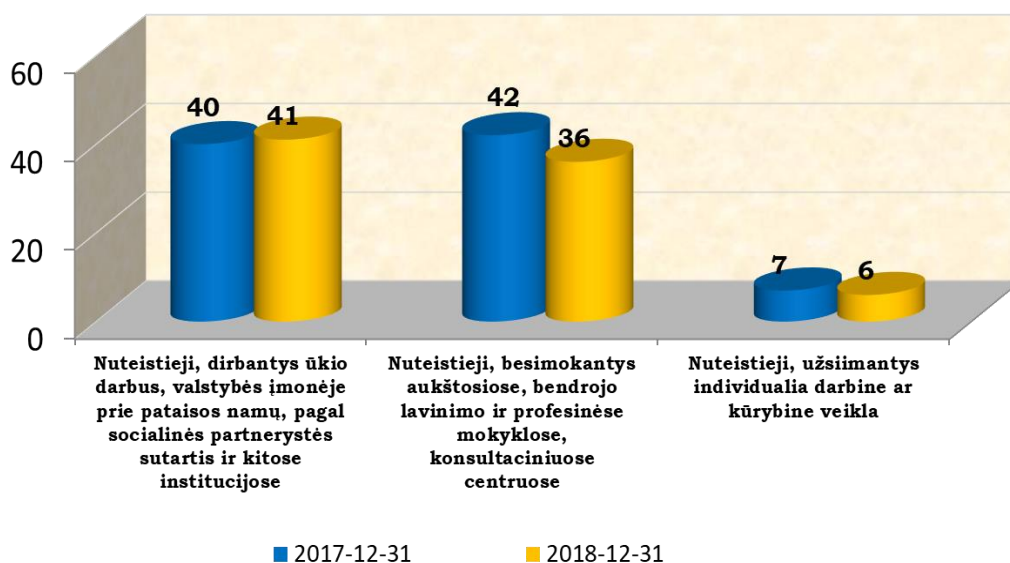
5-iose laisvės atėmimo vietų įstaigose veikia priklausomybių reabilitacijos centrai: Marijampolės pataisos namuose, Panevėžio pataisos namuose, Vilniaus pataisos namuose, Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje ir Alytaus pataisos namuose. Pažymėtina, kad 2018 m. eigoje Alytaus pataisos namų vadovybė nutraukė Priklausomybių reabilitacijos centro veiklą. Reaguodamas į tai, Kalėjų departamentas pateikė rekomendaciją įstaigai atnaujinti Priklausomybių reabilitacijos centro veiklą.

Įkalintų asmenų resocializacijos procesui teigiamą įtaką daro ir tam tikri organizaciniai pokyčiai įstaigose. Visose įstaigose (Panevėžio pataisos namuose, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose bei Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime – pilna apimtimi, kitose įstaigose tam tikruose segmentuose), išskyrus Laisvės atėmimo vietų ligoninę, 2018 m. buvo vykdoma dinaminė priežiūra, kuri įgalino ne tik nuolatinės nuteistųjų priežiūros užtikrinimą, bet ir įvairaus pobūdžio pozityvaus užimtumo plėtrą.

Toliau tęsiamas socialinis projektas „Žalioji oazė“, startavęs 2014 m. Kauno tardymo izoliatoriuje ir paplitęs visose laisvės atėmimo vietų įstaigose. Pagrindinis projekto tikslas – skatinti teigiamus nuteistųjų ir suimtųjų asmenybės pokyčius per agrokultūrinę, ekologinę veiklą.

Laisvės atėmimo vietų įstaigose įdiegta atkuriamojo teisingumo sistema – parengtas ir Kalėjų departamento direktoriaus 2018 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-459 patvirtintas Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) organizavimo ir vykdymo laisvės atėmimo vietų įstaigose tvarkos aprašas. Ataskaitiniu laikotarpiu laisvės atėmimo vietų įstaigose organizuota 13 mediatorių veiklos atvejų.

ASMENŲ, ATLIEKANČIŲ BAUSMĘ ĮKALINIMO ĮSTAIGOSE, UŽIMTUMAS (PROCENTAIS NUO ATLIEKANČIŲ BAUSMĘ NUTEISTŲJŲ)

Siekiant tobulinti įkalinusių asmenų užimtumo ir patrauklesnių socialinių garantijų užtikrinimo sistema, parengtas ir Kalėjimų departamento direktoriaus 2018 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. V-514 patvirtintas Nuteistųjų asmenų įdarbinimo organizavimo tipinės tvarkos aprašas.

2018 m. pabaigoje bendrojo lavinimo mokyklose mokėsi 1092 laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji, taip pat suimtųjų, profesinėse mokyklose – 904 nuteistieji, aukštosiose – 5.

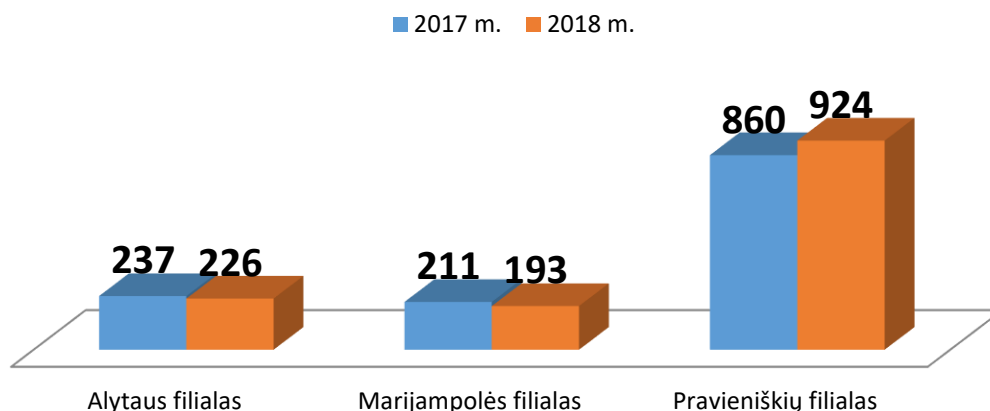
2018 m. gavo mokslo baigimo pažymėjimus: vidurinio išsilavinimo – 115, pagrindinio išsilavinimo – 108, profesinės mokyklos – 860.

2018 m. pabaigoje bendrojo lavinimo mokyklose, konsultaciniuose punktuose, profesinėje mokyklose ir aukštojo mokslo įstaigose mokėsi 2001 (36 proc.) bausmę atliekantis asmuo. Ataskaitinių metų pabaigoje 2242 (41 proc.) bausmę atliekantys nuteistieji buvo įdarbinti, iš jų valstybės įmonėje „Mūsų amatai“ (1315), ūkio darbuose (750), pagal socialinės partnerystės sutartis (116). Taip pat iš 62 nuteistųjų, esančių Pusiaukelės namuose, 61 dirba įvairiose įstaigose.

Stambiausias nuteistuosius įdarbinantis ūkio subjektas išlieka valstybės įmonė „Mūsų amatai“ (toliau – Įmonė).

Įmonėje 2018 m. vidutiniškai dirbo 1343 nuteistieji, o tai yra didžiausias nuteistųjų užimtumo rodiklis per pastaruosius 10 metų: 2008 m. Įmonėje dirbo 1079 nuteistieji, 2009 m. – 905, 2010 m. – 1156, 2011 m. – 1191, 2012 m. – 1168, 2013 m. – 1252, 2014 m. – 1195, 2015 m. – 1209, 2016 m. – 1316, 2017 m. – 1308.

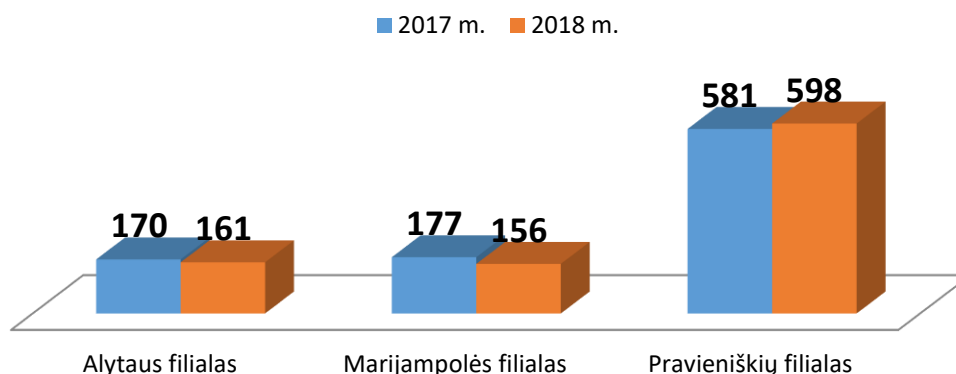
Vidutinis nuteistųjų užimtumas darbine veikla pagal VIMA filialus

2018 m. vidutinis sąlyginis nuteistųjų skaičius yra 915 nuteistųjų, t.y. 13 nuteistųjų mažesnis, palyginus su 2017 m., kai vidutinis sąlyginis nuteistųjų įdarbinimas siekė 928 nuteistuosius.

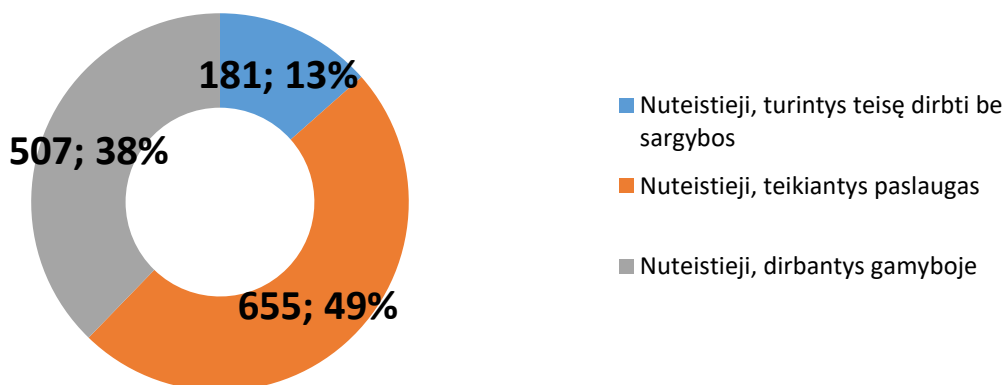

Vidutinis sąlyginis nuteistųjų užimtumas darbine veikla pagal VIMA filialus

Ataskaitiniais metais vidutiniškai 655 nuteistieji (49 proc.) dirbo paslaugų teikime, 507 nuteistieji (38 proc.) – Įmonės vykdomoje gamyboje ir 181 nuteistasis (13 proc.) už pataisos įstaigų teritorijų ribų (be sargybos). Palyginus su 2017 m. paslaugų teikime dirbo 113 nuteistųjų daugiau, be sargybos 6 nuteistaisiais daugiau, o Įmonės vykdomoje gamyboje 84 nuteistaisiais mažiau.

Nuteistųjų užimtumas darbine veikla 2018 m.

2018 m. vidutinis nuteistojo darbo užmokestis siekė 169,92 Eur ir buvo 9,65 Eur (6 proc.) didesnis, palyginti su 2017 metais.

Galimybes įdarbinti dar daugiau nuteistųjų apunkina įkalinimo įstaigų specifika – į jas patenka nemažai asmenų, neturinčių specialybės ir darbo įgūdžių. Įmonei tenka pačiai rūpintis nuteistųjų mokymu specialybės, o tai pakankamai brangiai kainuoja, dėl ko nereti atvejai kai į darbą mieliau priimami nuteistieji su ilgesnėmis laisvės atėmimo bausmėmis.

Priemonė 01-02-02 – Plėtoti bendrąją, atrankinę ir tikslią narkomanijos prevenciją laisvės atėmimo vietose, užtikrinti kompetentingų valstybės institucijų, atliekančių narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) apyvartos kontrolę, materialinį techninį aprūpinimą

Vykdam priemonę, pasiekti tokie rezultatai ir atlikti pagrindiniai darbai (vykdyti projektai):

Organizuojant laisvėje veikiančių priklausomybių reabilitacijos centrų bendradarbiavimą su laisvės atėmimo vietų įstaigose veikiančiais reabilitacijos centrais, 2018-10-29 vyko įstaigų priklausomybių reabilitacijos centrų specialistų ir Kalėjimų departamento specialistų pasitarimas, kurio metu buvo nagrinėjamos iškylančios problemos ir formuluojami jų sprendimai, pateiktos rekomendacijos įstaigų vadovams.

Siekiant aprūpinti laisvės atėmimo vietų įstaigas priemonėmis narkotinėms medžiagoms aptikti, pagal 2018-12-

17 sutartį Nr. ST-73 įsigyta narkotinių medžiagų aptikimo testų už 43,6 tūkst. eurų
 Pagal 2018-11-19 pasirašytą sutartį Nr. ST-63 įsigyta mobiliojo ryšio aptikimo (detektavimo) prietaisų už bendrą 19 tūkst. Eur sumą. Pagal 2018-07-03 pirkimų paraišką PP-82 įsigyta vienkartinį pirštinių už 1 tūkst. Eur.
 Vykdant narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimo stebėseną pataisais įstaigose, laisvės atėmimo vietų įstaigose patikrinta apie 300 nuteistųjų.

Vykdant narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo stebėseną, suimtųjų / nuteistųjų tikrinimus dėl galimo apsvaigimo psichotropinėmis ar narkotinėmis medžiagomis atlieka ir Kalėjimų departamentui pavaldžios laisvės atėmimo vietų įstaigos. Iš viso 2018 m. buvo atlikti 6546 tikrinimai, iš jų apsvaigimo ar vartojimo faktas patvirtintas 1318 atvejų.

Priemonė 01-02-03 – plėtoti priklausomybių reabilitacijos programos taikymą laisvės atėmimo vietų įstaigose

Vykdydamas priemonę ir siekdamas organizuoti ir koordinuoti specialistų, įgyvendinančių narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) paklausos mažinimo priemones, rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą, Kalėjimų departamentas 2018-11-14 organizavo mokymus laisvės atėmimo vietų įstaigų priklausomybių reabilitacijos centrų specialistams, kuriuose dalyvavo 17 bausmių vykdymo sistemos darbuotojų. Kalėjimų departamentui bendradarbiaujant su Priklausomybės ligų asociacija, laisvės atėmimo vietų įstaigoms buvo skirtos 5 nemokamos vietos priklausomybės ligų konsultantų rengimo mokymuose.

Priemonė 01-02-08 – Plėtoti laisvės atėmimo vietose socialinių įgūdžių lavinimo programas

Vykdant priemonę, 2018-07-13 iš Vilniaus Arkivyskupijos „Caritas“ buvo nupirkta socialinių įgūdžių nuteistiesiems lavinimo programos parengimo ir vykdymo paslauga.

Surengta praktinė konferencija, skirta programų diegimo ir vykdymo gerosios praktikos sklaidai. Konferencija vyko 2018-11-26 – 2018-11-27. 2018-11-27 Vilniaus arkivyskupijos "Caritas" atstovai pristatė programos vykdymo rezultatus, Marijampolės PN ir Kybartų PN atstovai pasidalino programos diegimo gerąja praktika.

Priemonė 01-02-10 – Organizuoti priemonės, skirtas pakartotinio smurto prevencijai ir kovai su priklausomybėmis

Vykdant priemonę, Kalėjimų departamento direktoriaus 2018 m. kovo 19 d. įsakymu „Dėl priemonių, skirtų smurto prevencijai ir kovai su priklausomybėmis, organizavimo ir vykdymo“ Nr. V-123 apygardų probacijos tarnybų vadovams buvo pavesta 2018 m. balandžio – spalio mėnesiais įgyvendinti priemones, skirtas smurto prevencijai ir kovai su priklausomybėmis (toliau – prevencijos priemonės), esant poreikiui ir galimybėms – pasitelkti socialinių partnerių pagalbą (teritorinių policijos įstaigų, savivaldybių Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kitų socialinių partnerių). Įgyvendinant minėtą įsakymą, probacijos tarnybų pareigūnai kartu su teritorinių policijos įstaigų bei savivaldybių Vaiko teisių apsaugos skyrių darbuotojais bei kitais socialiniais partneriais aplankė net 5315 asmenų, teistų už smurtines veikas, iš jų – 191 nepilnametį. Nustatyti 556 pažeidimai, iš jų 15 - padaryti nepilnamečių. Patikrinimų metu tikrintas alkoholio ir (ar) kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimas 1527 asmenims, teistiems už smurtines veikas, iš jų – 7 nepilnamečiams. Pareigūnai nustatė 408 asmenis, vartojusius alkoholį ir (ar) kitas psichiką veikiančias medžiagas. Prevencinių priemonių įgyvendinimo metu ne tik vykdyta intensyvesnė nuteistųjų priežiūra, bet ir domėtasi nuteistųjų asmenų bei jų artimųjų socialinėmis ir kitomis problemomis, kurios nustatytos 860 asmenų. Nustatytų problemų spektras labai platus: būsto, užimtumo, socialinio aprūpinimo, socialinių įgūdžių, priklausomybių, psichologinės, kitos problemos. 737 asmenims suteikta pagalba sprendžiant jų problemas, pvz.: asmenims, turintiems problemų dėl priklausomybės alkoholiui, suteikta konkreti informacija apie organizacijas ir įstaigas, teikiančias pagalbą priklausomiems nuo alkoholio asmenims, šie asmenys nukreipti konsultacijoms į psichikos sveikatos centrus; dėl užimtumo problemų nuteistieji buvo nukreipti užsiregistruoti į Užimtumo tarnybą (darbo biržą), tarpininkauta padedant įsidarbinti, apgyvendinti ar suteikti nemokamą maitinimą; nemažai asmenų pradėjo lankyti AA grupes; taip pat suteiktos gestų vertėjo paslaugos asmeniui, turinčiam visišką klausos negalią; suteikta vienkartinė pašalpa, skirta vykti gydymą nuo alkoholizmo į stacionarinės reabilitacijos skyrių, padėta išspręsti daugelį kitų problemų.

Priemonė 01-02-12 – Įsigyti priemonių, skirtų nuteistiesiems neleidžiamų turėti daiktų patekimo į laisvės atėmimo vietas užkardymui stiprinti

Vykdant priemonę, įvertintos ir atnaujintos įėjimo į pataisos įstaigas ir tardymo izoliatoriaus kontrolės priemonės: įsigyti ir įdiegti stacionarūs metalo iešikliai – arkos (iš viso 13 vnt.) devyniose laisvės atėmimo vietų įstaigose: (Kybartų pataisos namuose – 2, Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime – 2, Marijampolės pataisos namuose – 2, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose – 2, Panevėžio pataisos namuose, Vilniaus pataisos namuose, Alytaus pataisos namuose, Laisvės atėmimo vietų ligoninėje, Kauno tardymo izoliatoriuje – po 1 vnt. Įsigyti ir įdiegti daiktų tikrinimo įrenginiai – introskopai penkiose laisvės atėmimo vietų įstaigose: Šiaulių tardymo izoliatoriuje, Alytaus pataisos namuose, Laisvės atėmimo vietų ligoninėje, Panevėžio pataisos namuose, Pravieniškių

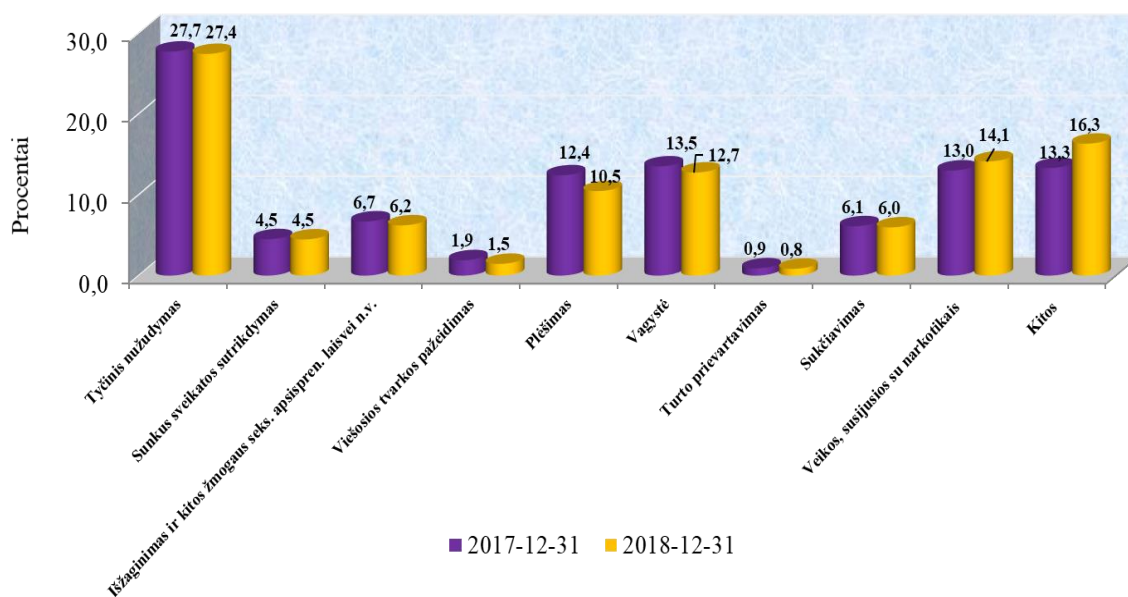
			sutartį				sutartį	
Priimti darbuotojai	243	14	168	425	291	32	178	501
Atleisti darbuotojai	278	18	75	371	276	35	123	434

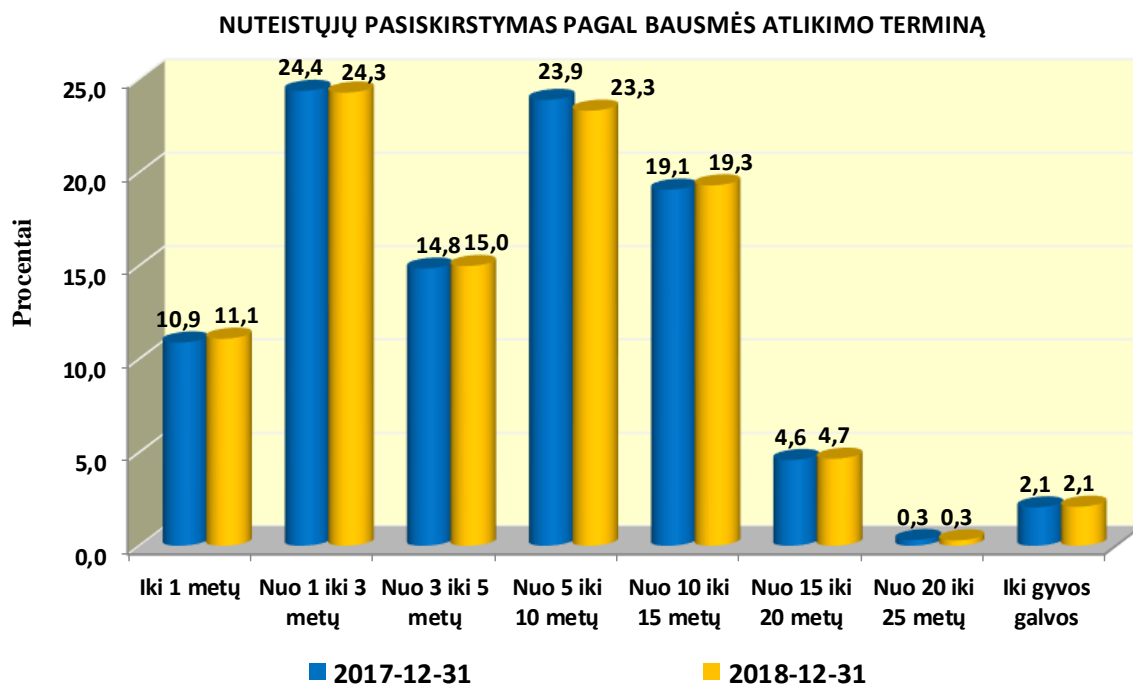
Prevenčinės grupės narių skaičius padidintas nuo 135 iki 149 pareigūnų.

Įstaigose veikia bepiločių orlaivių blokavimo sistemos, įrengti papildomi arkiniai metalo detektoriai ir daiktų patikrinimo įrenginiai, vaizdo stebėjimo sistemos, kas įtakojo nusikalstamų veikų, susijusių su nuteistiesiems turėti draudžiamų daiktų patekimu į įstaigų teritorijas, skaičiaus sumažėjimą. Siekdamas didinti nusikalstamų veikų, padarytų laisvės atėmimo vietų įstaigose, užkardymą ir išaiškinimą, ataskaitiniu laikotarpiu Kalėjų departamentas atliko draudžiamų daiktų ir narkotinių bei psichotropinių medžiagų patekimo į laisvės atėmimo vietų įstaigas būdų analizę ir pateikė atitinkamus siūlymus laisvės atėmimo vietų įstaigoms. Be to, atlikta suimtųjų ir nuteistųjų kūno sužalojimų analizė kiekybiniu aspektu, nustatytos pagrindinės tendencijos, kurios sąlygoja fizinio smurto panaudojimą tarp suimtųjų bei nuteistųjų, atlikta priemonių, kurių imtasi kovojant su smurtavimu tarp suimtųjų ir nuteistųjų, analizė ir suformuluoti bei pateikti pasiūlymai įstaigų vadovams. Vienok nusikalstamų veikų, padarytų laisvės atėmimo vietų įstaigose, užkardymo ir išaiškinimo skaičius, palyginti su 2017 m., sumažėjo 30 proc., iš jų smurtinio pobūdžio – 20 proc.

2018 m. pabaigoje už tyčinius nužudymus kalėjo beveik trečdalis nuteistų asmenų (1544). Palyginus su 2017 m. tuo pačiu laikotarpiu 2,6 proc. sumažėjo nuteistų už vagystes ir plėšimus (1307). 2018 m. pabaigoje kas septintas nuteistasis nubaustas už narkotinių ir psichotropinių medžiagų neteisėtą disponavimą (796).

NUTEISTŪJŲ LAISVĖS ATĖMIMO BAUSME PASISKIRSTYMAS PAGAL NUSIKALSTAMAS VEIKAS

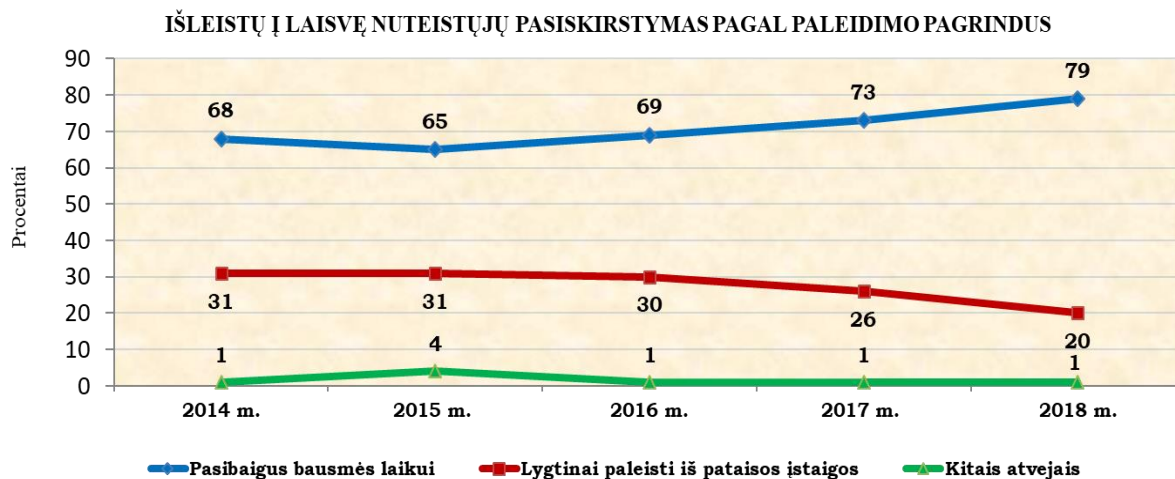

2018 m. pabaigoje, palyginti su 2017 m. tuo pačiu laikotarpiu, nuteistųjų pasiskirstymas pagal bausmės trukmę beveik nesikeitė. Kas ketvirtas nuteistasis atlieka laisvės atėmimo bausmę nuo 1 iki 3 metų, kitas ketvirtadalis atlieka bausmę nuo 5 iki 10 metų. 10 metų ir ilgiau buvo įkalinta apie 24 proc. nuteistųjų.

2018 m. pabaigoje nuteistų iki gyvos galvos buvo 123 asmenys (2017 m. – 123).

2018 m. pabaigoje nuteistųjų laisvės atėmimo bausmės vidutinė bausmės vykdymo trukmė pagal nuosprendį buvo 6 metai 7 mėnesiai 28 dienos (2017 m. – 6 metai 8 mėnesiai 4 dienos), o vidutinė faktinė trukmė – 2 metai 6 mėnesiai 0 dienų (2017 m. – 2 metai 9 mėnesiai 10 dienų).

Toliau tobulinama lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų sistema (intensyvi priežiūra, rizikos nusikalsti vertinimas). 2018 m. iš laisvės atėmimo įstaigų į laisvę buvo paleistas 2231 laisvės atėmimu nuteistas asmuo (2017 m. – 2460), iš jų lygtinai – 449 (20,1 proc.). Lyginant su 2017 m. lygtinai paleistų asmenų rodiklis sumažėjo 5,5 procentais.

2018 metais Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose įvyko 220 Komisijų posėdžių, kurių metu išnagrinėti 2089 nuteistųjų prašymai, iš kurių – 1258 kartus buvo pritarta lygtiniam paleidimui (60 proc. atvejų), o teismai patvirtino 433 nutarimų (34 proc.). Nuteistųjų, paleistų lygtinai skaičius, mažėja nuo 2015 m.

Įgyvendinant 2018 m. lapkričio 15 d. Lietuvos Respublikos įstatymą Nr. XIII-1640 dėl amnestijos akto, Kalėjimų departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-536 patvirtintas Amnestijos komisijos darbo reglamentas.

Aktuali pataisos namų problema – nuteistųjų laikymas bendrabučio tipo patalpose. Įgyvendinus Norvegijos finansinio mechanizmo lėšomis finansuojamą projektą „Sudaryti sąlygas sumažinti Pravieniškųjų pataisos namų-

atvirosios kolonijos 3-iojo sektoriaus laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų pakartotino nusikalstamumo atvejų skaičių“, buvo žengti du visiškai nauji žingsniai - minėtas Pravieniškių įkalinimo įstaigos sektorius tapo pirmąja įstaiga, kur nuteistieji atlikinėja bausmę ne didžiulėse bendrabučio tipo gyvenamosiose sekcijose, o nedidelėse patalpose, daugiausiai po 3-4 asmenis kiekvienoje iš jų. Taip pat buvo panaikinta ginkluota įstaigos teritorijos perimetro apsauga, ją pakeitė modernios techninės ir inžinerinės priemonės. Atsisakoma dalies fizinės apsaugos, skiriant žmogiškuosius išteklius tiesioginiam darbui su nuteistaisiais. Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje 3-iaame sektoriuje panaikinti 4 apsaugos bokšteliai iš buvusių 4; taip pat visiškai atsisakyta apsaugos bokštelių Šiaulių tardymo izoliatoriuje, panaikinti 2 apsaugos bokšteliai iš buvusių; Panevėžio pataisos namuose atsisakyta 2 apsaugos bokštelių iš buvusių 3, Marijampolės pataisos namuose – 1 apsaugos bokštelių iš buvusių 8, žmogiškųjų išteklių dalis, skirta tiesiogiai dirbti su nuteistaisiais, padidėjo 18 proc.

Apyvendinius nuteistuosius Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 3-io sektoriaus rekonstruotose patalpose, sumažėjo jų galimybės daryti neigiamą įtaką vieni kitiems ir nusikalstamų veikų riziką. Įgyvendinant 2016 m. CPT atlikto laisvės atėmimo vietų patikrinimo rekomendacijas, ir kitose įstaigose pereinama nuo didelės apimties bendrabučio tipo patalpų/kamerų sistemos prie mažesnių gyvenamųjų patalpų. Pavyzdžiui, Alytaus pataisos namuose pradėta 600 vietų bendrabučio rekonstrukcija, įrengiant 199 vietų kamerinį gyvenamąjį pastatą.

Visose įkalinimo įstaigose įdiegta internetinė telefonija, Kalėjų departamento direktoriaus 2018 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. V-430 patvirtintas Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų suimtųjų ir nuteistųjų skambinimo ir kalbėjimo telefonu bei internetine telefonija tvarkos aprašas, kuriuo pagrindu pradėta naudotis šiomis paslaugomis centralizuotai.

Parengta Bausmių ir suėmimo vykdymo procesų modernizavimo ir elektronizavimo galimybių studija, kurioje detalai išanalizuota esama Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų IT infrastruktūra, KADIS ir KADIS-I funkcionalumų atitiktis informacinių sistemų naudotojų poreikiams ir, atsižvelgiant į Kalėjų departamento poreikius, galimas rizikas ir ekonominį naudingumą, identifikuotos neatidėliotinos priemonės.

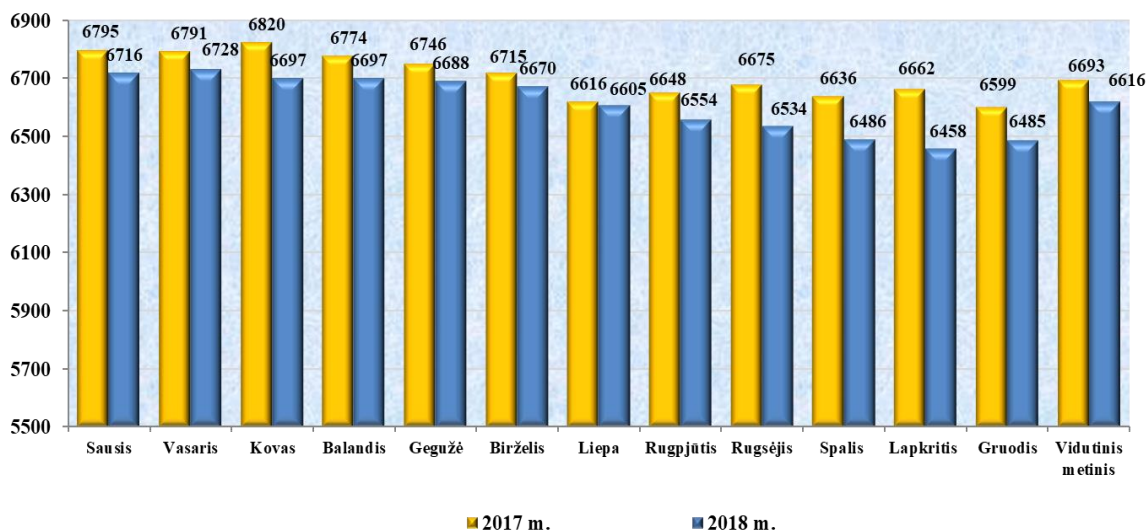
Centralizuotas viešųjų pirkimų vykdymas, įvykdyta 14 centralizuotų pirkimų už 20 328,8 tūkst. Eur sumą, pirkimai, viršijantys 10 tūkst. eurų, vykdomi tik per CVP IS. Bausmių vykdymo sistemoje atliktų pirkimų per CVP IS dalis 66,2 proc., o Kalėjų departamente ir Lukiškių TI-K - ne mažiau 90 proc.

Priemonė 01-03-02 – Vykdyti laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų išlaikymą, priežiūrą ir materialinį aprūpinimą

2018 m. laisvės atėmimo įstaigose vidutiniškai buvo laikoma 6616 asmenų (2017 m. – 6693). Ir toliau mažėja 100 000 Lietuvos gyventojų tenkantis įkalinimų asmenų skaičius, kuris 2018 m. pabaigoje buvo 232 (2017 m. – 235) asmenys.

2018 m. pabaigoje laisvės atėmimo įstaigose buvo įkalinti 6485 asmenys, iš kurių dauguma – 5879 (91 proc.) – buvo nuteisti ir atlikinėjo bausmę, kiti – 606 (9 proc.) – suimti ir laukė teismo nuosprendžio tardymo izoliatoriuose. Iš visų įkalinimų asmenų 52 (0,8 proc.) buvo nepilnamečiai, 304 (5 proc.) – moterys, 125 (1,9 proc.) – užsienio piliečiai.

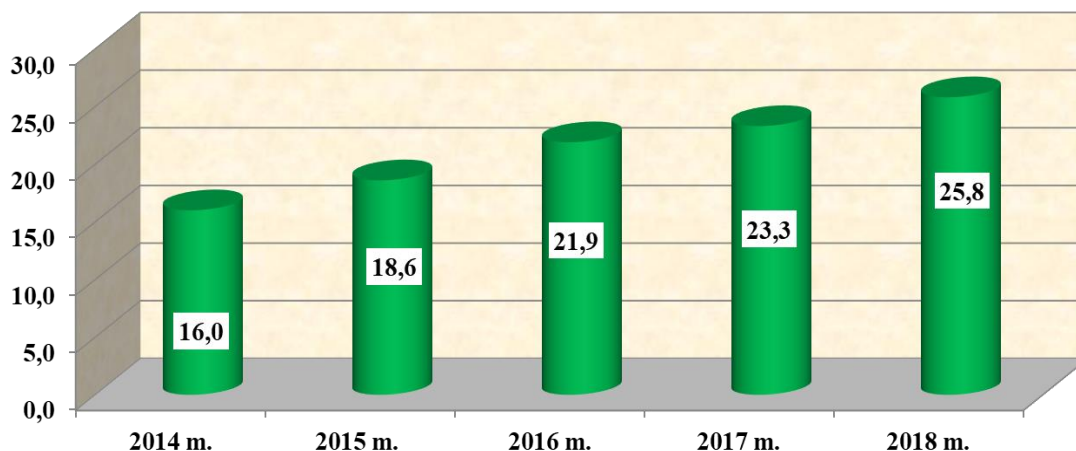
ĮKALINTŲJŲ SKAIČIAUS KAITA 2017–2018 M.

Bendras įkalinimų asmenų skaičius 2018 m. pabaigoje, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2017 m. sumažėjo 114 asmenų (1,7 proc.) .

2018 m. pabaigoje įkalinimo įstaigos buvo užpildytos apie 81 proc.

VIENO ASMENS IŠLAIKYMU IŠLAIKYMO ĮSTAIGOJE VIDUTINIŠKAI PER DIENĄ PANAUDOTŲ LĚŠŲ KAITA 2014–2018 M. (EURAI)

Vieno asmens išlaikymui per dieną laisvės atėmimo įstaigose vidutiniškai panaudotų lėšų suma 2018 m. sudarė 25,76 euro, lyginant su 2017 m. ji padidėjo 2,45 euro. Pagrindinis tai nulėmęs veiksnys, kaip ir ankstesniais metais – sumažėjęs laikomų asmenų skaičius, taip pat išaugusios paslaugų ir prekių kainos.

Dėl blogų kalinimo sąlygų per 2018 metus teismuose buvo išnagrinėtos 1003 bylos. Pagal išnagrinėtas bylas teismai priteisė išmokėti nuteistiesiems 191,5 tūkst. eurų kompensacijų. Palyginti su 2017 m. išnagrinėtų bylų skaičius ūgtelėjo 24 proc., tačiau bendra priteistų kompensacijų suma sumažėjo 5 proc. Dėl blogų kalinimo sąlygų per 2017 metus teismuose buvo išnagrinėtos 808 bylos ir priteista 201,5 tūkst. eurų kompensacijų. Per 2016 m. teismuose buvo išnagrinėta 1081 byla, pagal kurias teismai priteisė išmokėti nuteistiesiems 323,3 tūkst. eurų. Per 2015 m. teismuose išnagrinėtos 1334 bylos, priteista 713 tūkst. eurų.

Siekiant pagerinti nuteistųjų ir suimtųjų laikymo sąlygas 2018 metais:

- Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų izoliatoriaus pastate suremontuotas 6 aukštas ir baigiama (iki 2019-01-14) suremontuoti 5 aukštą. Šiuo metu laikoma 13 suaugusių nuteistųjų. Bus įrengtos 64 vietos;
- Vilniaus pataisos namuose (Sniego g.) sudarytos sąlygos laikyti nuteistuosius pusiaukelės namuose, suremontuota ir įrengta 50 vietų laikyti asmenis atvirosios kolonijos sąlygomis, baigti darbai, susiję su gyvenamųjų korpusų langų grotavimu ir nuteistųjų judėjimo įstaigos teritorijoje kontrole;
- Alytaus pataisos namuose baigti buvusių kareivinių remonto darbai. Įrengta 90 vietų gyvenamosios patalpos nuteistiesiems kurie gali būti už įstaigos ribų be priežiūros;
- Laisvės atėmimo vietų ligoninėje suremontuotas dviejų aukštų pastatas ir įrengta 75 vietos nuteistiesiems laikyti;
- atliktas Pravieniškių PN-AK 3-jo sektoriaus vieno pastato vidaus patalpų remontas, įrengtos 26 vietos nuteistiesiems laikyti;
- Alytaus pataisos namų atskirame lokaliniam sektoriuje suremontuotos nuteistųjų gyvenamosios patalpos ir įrengtos 53 vietos nuteistuosius laikyti kamerose.
- siekiant užtikrinti valdomo nekilnojamojo turto efektyvų panaudojimą, parengta ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai pateikta projekto paraiška dėl Panevėžio pataisos namų valdomų pastatų atnaujinimo pagal Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, kuri Energetikos ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1-286 įtraukta į valstybės projektų sąrašą.

Priemonė 01-03-03 –Vykdėti laisvės atėmimo vietose tuberkuliozės prevenciją

Vykdam tuberkuliozės prevenciją laisvės atėmimo vietose, suimtiesiems, naujai patekusiems į tardymo izoliatorius, o vėliau suėmimo ir laisvės atėmimo bausmės atlikimo metu vieną kartą metuose yra atliekami profilaktiniai radiologiniai tyrimai. Profilaktinis ištyrimas leidžia diagnozuoti tuberkuliozę ir pradėti specifinį gydymą ankstyvose susirgimo stadijose. Pasaulio sveikatos organizacija nurodo, kad geriausia tuberkuliozės prevencijos priemonė – ankstyva jos diagnostika ir teisingas gydymas. Per 2018 m. laisvės atėmimo vietose buvo atlikti 9 266 profilaktiniai radiologiniai tyrimai galimai tuberkuliozei nustatyti. Pacientams nustačius galimus pokyčius ir atlikus papildomus reikiamus tyrimus, buvo patvirtinti 36 susirgimo tuberkulioze atvejų, iš jų 30 atvejų pagal registravimo kategoriją „naujas atvejis“, 2 atvejai pagal registravimo kategoriją – „atkrytis“, 1 atvejis pagal kategoriją „kiti atvejai“ ir 2 atvejai pagal kategoriją „gydymas po nutraukto gydymo“. Lyginant su 2017 m., sergamumo rodiklis išlieka tame pačiame lygyje: 2017 m. buvo užregistruoti 35 susirgimo tuberkulioze atvejai pagal visas registravimo kategorijas

(nauji atvejai ir atkryčiai – 30 atvejų). Atkreiptinas dėmesys, kad, kaip ir ankstesniais metais, taip ir 2018 m. išaiškinamumo struktūroje didesnę procentą (apie 60 proc.) sudaro atvejai, registruoti asmeniui tik ką patekus į įkalinimo įstaigą – susirgimas „atsineštas iš laisvės“.

Priemonė 01-03-04 – Vykdyti lytiškai plintančių infekcijų ir kitų užkrečiamųjų ligų prevenciją, profilaktiką ir gydymą

Lietuvoje teisės aktų nustatyta tvarka privalomai registruojamos 82 užkrečiamosios ligos. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis Lietuvos gyventojų sergamumo struktūroje sergamumas užkrečiamosiomis ligomis kasmet sudaro nuo 10 iki 20 proc. visų užregistruotų susirgimų šalyje. Užkrečiamųjų ligų sukėlėjams nėra nei valstybių, nei kalėjų sienų – būtent šiose įstaigose dėl vienoje vietoje koncentruotos visuomenės susidaro palankios sąlygos užkrečiamosioms ligoms plisti – ligotumo struktūroje laisvės atėmimo vietose užkrečiamosios ligos sudaro apie 13 proc. nuo visų registruotų susirgimų. Problema ypač aktuali pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, tokių kaip ŽIV infekcija, virusiniai hepatitai ir tuberkuliozė kontekste, todėl laisvės atėmimo vietose būtent šių ligų prevencijai ir kontrolei visada yra skiriamas didis dėmesys. Geriausia ligų prevencija – taisyklingas gydymas, t. y. sergančio žmogaus išgydymas, kad jis netaptų infekcijos šaltiniu aplinkiniams.

Lytiškai plintančių ligų prevencija yra vykdoma kartu su ŽIV/AIDS prevencija, kadangi yra Sveikatos apsaugos ministro patvirtinta bendra ŽIV/AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencijos, gydymo ir kontrolės programa ir Lytiškai plintančios ligos yra neatsiejama šios programos dalis.

Vykdytą prevenciją, pirmiausia yra vykdoma švietėjiška veikla, ugdomi socialiniai įgūdžiai: siekiant užkirsti kelią infekcijoms plisti, laisvės atėmimo vietų įstaigose organizuojami suimtųjų ir nuteistųjų mokymai ir švietimas apie ŽIV ir lytiškai plintančių ligų plitimo riziką, stengiamasi formuoti saugesnės ir atsakingos elgsenos socialinius įgūdžius teikiant informacinę medžiagą ir konsultacijas, organizuojant susitikimus ir kt.: nuolatinis informacijos apie ŽIV/AIDS ir LPL (prevenciją, pavojus užsikrėsti ir pan.) pateikimas į įstaigą naujai atvykstantiems suimtiesiems/nuteistiesiems, naudojant išorinę prieinamą medžiagą (ULAC, visuomenės sveikatos centrų parengta medžiaga) atnaujinami stendai laisvės atėmimo vietose bendro naudojimo erdvėse, vedami individualūs pokalbiai su suimtais/nuteistais apie narkotikų žalą ir riziką užsikrėsti ŽIV bei kitomis LPL ar per kraują plintančiomis infekcinėmis ligomis.

Atlikta ŽIV ir lytiškai plintančių ligų paplitimo 2017 m. analizė buvo aptarta Kalėjų departamento ir jam pavaldžių laisvės atėmimo vietų sveikatos priežiūros specialistų pasitarime, numatant šių ligų plitimo prevencijos priemonės 2018 m. bei pateikiant rekomendacijas laisvės atėmimo vietų įstaigoms.

Vykdytą lytiškai plintančių ligų prevenciją, per 2018 m. buvo ištirti kraujo mėginiai dėl užkrečiamųjų lytiškai plintančių ligų sukėlėjų nešiojimo ar ligos: dėl ŽIV – 10 149, sifilio – 6 512, virusinio hepatito B – 370 ir dėl virusinio hepatito C – 629, dėl kitų lytiškai plintančių ligų tyrimai atliekami esant klinikiškai ar epidemiologiškai įtarimams – tyrimų dėl šių ligų per 2018 atlikta iš viso 80. Nustačius virusinio hepatito nešiojimą, esant klinikiškai įtarimams buvo atliekami papildomi tyrimai ir patvirtinus ligos aktyvumą, skirtas specifinis gydymas – 2018 m. specifinį gydymą (pilną jo gydymo kursą) dėl virusinio hepatito C gavo 8 pacientai, o 4 pacientams jis buvo pradėtas ir bus tęsiamas 2019 metais.

Priemonė 01-03-05 – Teikti teisės aktų nustatytas mokamas paslaugas nuteistiesiems

Priemonės vykdymas susijęs su mokamų paslaugų tiekimu. Didžiausi pajamų iš teikiamų paslaugų gavėjai yra Pravieniškųjų patalpos namai, gaminantys ir tiekiantys šiluminę energiją ir karštą vandenį sau, taip pat kitiems Pravieniškųjų gyvenvietės vartotojams. Be to, pajamos gaunamos, išnuomojus laisvės atėmimo vietų įstaigų patalpas juridiniams (fiziniais) asmenims, aprūpinantiems nuteistuosius ir suimtuosius maisto produktais ir būtiniausiais reikmenimis.

Per ataskaitinius metus buvo gauta 1207 Eur. Gautos lėšos panaudotos nuteistųjų, dirbančių įkalinimo įstaigose ūkinio pobūdžio ir pagalbinis darbus darbo užmokesčiui išmokėti. 2017 metais buvo gauta 1574,2 tūkst. eurų pajamų įmokų, 2016 metais - 1786,5 tūkst. eurų, 2015 metais – 1079,1 tūkst. tūkst. eurų, 2014 metais – 915,3 tūkst. eurų.

Priemonė 01-03-06 – Stiprinti bausmių vykdymo sistemos personalo administracinius gebėjimus

Priemonę vykdo Kalėjų departamento Mokymo centras.

Mokymo centras per 2018 metus bausmių vykdymo sistemos personalui organizavo, koordinavo ir vykdė profesinį mokymą pagal Pataisos pareigūno modulinę profesinio mokymo programą, įvadinį mokymą pagal patvirtintas įvadinio mokymo programas bei kvalifikacijos tobulinimo renginius.

Iš viso per 2018 metus buvo organizuoti 295 renginiai, kuriuose kėlė kvalifikaciją 2172 Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnai, valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (t.y. 61 proc.).

Siekiant tobulinti įstaigų darbuotojų socialinius įgūdžius, diegiant dinaminės apsaugos principus bei vykdytą Mokymo centrui nustatytas metines užduotis, 2018 metais Mokymo centre ir įstaigose buvo organizuotas 51 renginys socialiniais klausimais. Šiuose mokymuose dalyvavo 448 Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojai, jiems buvo parengti ir išduoti 834 kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimai.

2018 metais Mokymo centro organizuotose pataisos pareigūnų įvadiniuose mokymuose mokėsi 189 pareigūnai (sudaryta 19 mokymo grupių). Įvadiniai mokymai Mokymo centre buvo vykdomi pagal suderintas su Kalėjimų departamentu ir Mokymo centro direktoriaus patvirtintas tris mokymo programas: Pataisos pareigūnų įvadinio mokymo programą pataisos pareigūnams, vykdančioms nuteistųjų ir suimtųjų apsaugą, priežiūrą ir kriminalinę žvalgybą; Pataisos pareigūnų įvadinio mokymo programą pataisos pareigūnams, vykdančioms nuteistųjų ir suimtųjų resocializaciją, psichologinį darbą; Pataisos pareigūnų įvadinio mokymo programą probacijos tarnybų pareigūnams. Išėjo visą mokymo programą ir sėkmingai išlaikė baigiamąjį testą 184 pareigūnai, t. y. 97 proc.

2018 metais pagal Pataisos pareigūno modulinę profesinio mokymo programą mokėsi 54 kursantai ir pataisos pareigūnai (pameistrystės forma). 3 Mokymo centro kursantai nutraukė mokymo sutartis savo pačių prašymais. 51 asmuo (t. y. 94,4 proc.) sėkmingai įvykdė programos reikalavimus, buvo teigiamai įvertintos jų įgytos kompetencijos bei gavo Profesinio mokymo diplomus ir įgijo pataisos pareigūno kvalifikaciją.

Priemonė 01-03-07 – Koordinuoti laisvės atėmimo vietų veiklą, kontroliuoti bausmių vykdymo sistemos teisinės bazės nuostatų įgyvendinimą

Priemonę vykdo Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos.

Optimizuojant Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų bendrąsias ir vidaus administravimo funkcijas ir procesus, nuo 2018-04-01 pasikeitė Kalėjimų departamento struktūra. Naujoje struktūroje buvo aiškiai atskirtos viena nuo kitos dvi skirtingo pobūdžio Kalėjimų departamento kompetencijos sritys, t. y. specialioji (dalykinė) ir bendroji (aptarnavimo). Specialiąsias (dalykines) funkcijas buvo pavesta įgyvendinti Veiklos organizavimo ir kontrolės valdybai ir Kriminalinės žvalgybos valdybai, o bendrąsias (aptarnavimo) – Administravimo valdybai ir Žmogiškųjų išteklių valdymo, Buhalterinės apskaitos, Viešųjų pirkimų ir turto valdymo skyriams. Vietoje buvusių 16 skyrių, liko 12. Iš jų 8 integruoti į naują hierarchinio lygmens struktūros komponentą – 3 valdybas. 4 skyriai turėjo savarankiško padalinio statusą. Pažymėtina, kad po struktūros pertvarkos sumažėjo administravimo ir aptarnavimo funkcijas vykdančių padalinių: iš buvusių 9 skyrių liko 6 skyriai, iš jų – 3 skyriai sujungti į valdybą. Taip buvo sukonzentruoti šių padalinių resursai, sustiprintas nuolatinis tarpusavio komunikavimas, nenutrūkstamas pasikeitimas dalykine informacija. Taip pat sumažintas perteklinis valdymo aparatas: 2 pareigybėmis sumažintas vadovaujančio personalo skaičius (1 iš jų – direktoriaus pavaduotojo pareigybė). Atliekant struktūros pokyčius, buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. spalio 4 d. protokolinį sprendimą (Protokolo Nr. 43, 5 kl.) „Dėl valstybės biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė, buhalterinės apskaitos ir personalo administravimo funkcijų konsolidavimo“. Struktūra buvo pritaikoma minėto Vyriausybės protokolinio sprendimo 2.2 ir 2.4 punktams įgyvendinti.

Įgyvendinant Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1382 nuostatas, Kalėjimų departamente buvo panaikinta 27 statutinių valstybės tarnautojų pareigybės, kurios neatitiko pataisos pareigūno sąvokos ir vietoj jų įsteigta 25 karjeros valstybės tarnautojų pareigybės ir 2 pareigybės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, be to atsakyta 2 vadovaujančių darbuotojų pareigybių.

Pakeistos Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų struktūros ir valdymo schemos.

Kalėjimų departamente ir jam pavaldžiose įstaigose panaikintos šios statutinės pareigybės:

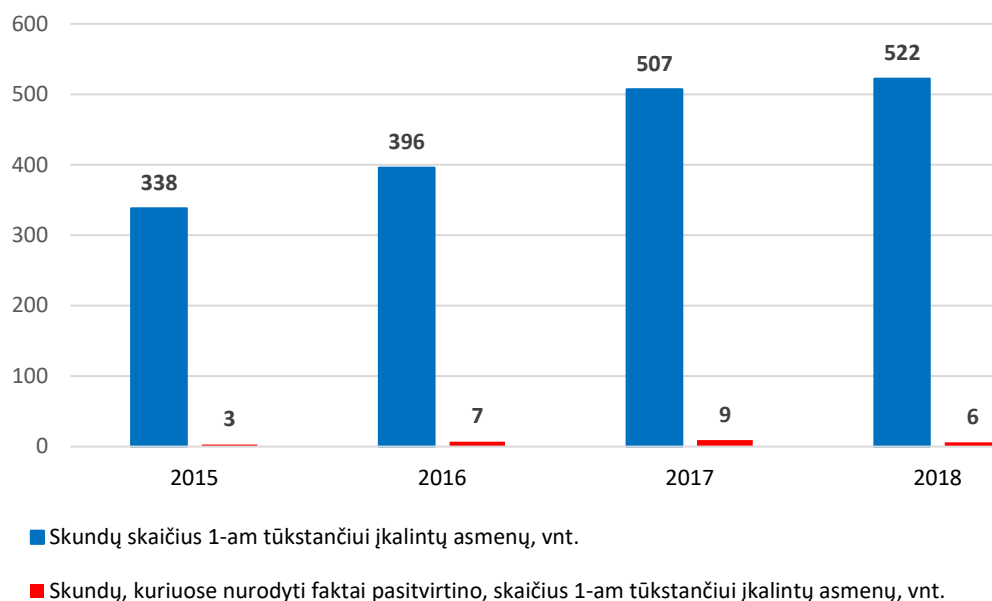
- direktoriaus pavaduotojų - 5;
- skyriaus viršininkų ir skyriaus viršininkų pavaduotojų - 42;
- vyriausiųjų specialistų 33;
- specialistų - 68;
- jaunesniųjų specialistų - 1.

Dar 5 statutinės pareigybės bus panaikintos, kai išnyks Vidaus tarnybos statuto 70 str. 2 dalyje nustatytos aplinkybės.

Įsteigus vietoj panaikintų statutinių pareigybių karjeros valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybes, 36 Kalėjimų departamento darbuotojai priėmė siūlymą tęsti darbo santykius karjeros valstybės tarnautojų pareigose ir 15 darbuotojų - darbo sutarties pagrindais.

Per 2018 m. ataskaitinį laikotarpį Kalėjimų departamente iš viso buvo gauta ir išnagrinėta 4625 nuteistųjų ir suimtųjų skundų, prašymų, pareiškimų, kreipimūsi ir kt. bei kitų asmenų skundų, prašymų, pareiškimų, kreipimūsi, susijusių su laisvės atėmimo vietose laikomais asmenimis; iš jų 3455 yra skundai. Skunduose nurodyti faktai pasitvirtino 40 atvejų, tai sudaro 1,15 procento nuo bendro gautų skundų skaičiaus (0,86 procento – nuo bendro gautų kreipimūsi skaičiaus). Skunduose nurodyti faktai iš dalies pasitvirtino 29 atvejais, tai sudaro 0,84 procento nuo bendro gautų skundų skaičiaus (0,63 procento – nuo bendro gautų kreipimūsi skaičiaus). Atsiliepimų, skundų ar vertinimų, susijusių su asmenų aptarnavimu Kalėjimų departamente, per 2018 metus negauta. Palyginti su 2017 m. skundų skaičius padidėjo 1,9 proc., o skundų, pagal kuriuos nurodyti faktai pilnai ar iš dalies pasitvirtino, sumažėjo 42,5 proc.

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTE IŠNAGRINĖTŲ NUTEISTŲJŲ
SKUNDŲ SKAIČIUS, 1-AM TŪKST. NUTEISTŲ ASMENŲ**

Priemonė 01-03-08 – Vykdyti laisvės atėmimo vietų modernizavimo programą ir užtikrinti materialinės techninės bazės atnaujinimą

Ataskaitiniu laikotarpiu Kalėjų departamentas vykdė 2 valstybės investicijų projektus:

1. Investicijų projektas „Šiaulių tardymo izoliatoriaus iškėlimas iš miesto centrinės dalies į Šiaulių r., Ginkūnų sen., Malavėniukų k.“ Rezultatai:

- pagal pasirašytą Statybos darbų rangos sutartį Nr. 47/08-48 su UAB „Versina“ 2017-12-28 Šiaulių TI sumokėjo UAB „Vesina“ 3 200 tūkst. eurų avansą;

- pagal suderintą statybos darbų grafiką statybos pradėtos 2018 m. balandžio mėn. Rangovas objekte per 2018 m. atliko sklypo vertikalų planiravimo darbus, įrengė gręžtinius polius, įrengė požeminio tunelio iškasą ir pradėjo rostverkų įrengimo darbus. 2018 m. projektui įgyvendinti panaudota 449 tūkst. eurų. UAB „Versina“ sumokėtas avansas sumažintas iki 3113 tūkst. eurų;

- 2018 m. Kalėjų departamente buvo vykdomas specialiosios paskirties pastatų ir inžinerinių statinių (kontrolės praleidimo punktas, gamybos ir sporto korpusai, režimo korpusas ir sklypo planas, dujinė katilinė) Šilauogių g. 15, Malavėniukų k., Ginkūnų sen., Šiaulių r. statybos rangos darbų viešojo pirkimo procedūros. Atsižvelgiant į tai, kad buvo priimtas sprendimas 2019 m. investicijų projektui lėšų neskirti, pirkimo procedūros buvo nutrauktos.

2. Investicijų projektas „Alytaus pataisos namų bendrabučio Nr. 2 rekonstravimas“. Rezultatai:

- Alytaus pataisos namai su statybos darbų viešojo pirkimo laimėtoju UAB „Irdaiva“ 2017-12-19 pasirašė Rekonstrukcijos darbų rangos sutartį Nr. 305/105;

- pagal suderintą kalendorinį grafiką 2018 m. I pusm. rangovas parengė darbų projektą. Alytaus pataisos namai iš pastato iškėlė nuteistuosius. Objektas perduotas rangovui. Statybos rangos darbai pradėti 2018 m. II pusm. Atlikti ardymo darbai, pradėti konstrukcijų montavimo darbai ir įrengiami lauko ir vidaus inžineriniai tinklai. Atlikta darbų už 248 tūkst. eurų. 2018 m. gruodžio mėn. rangovui sumokėtas 250 tūkst. eurų avansas medžiagoms įsigyti.

Be paminėtų VIP projektų, stiprinant bausmių vykdymo sistemos pareigūnų darbo aplinkos saugumą, su LR ginklų fondu 2018-12-20 pasirašyta pavedimo sutartis dėl 275 vnt. „Taser“ prietaisų įsigijimo.

Priemonė 01-03-10 – Užtikrinti pakaitinio gydymo tęstinumą asmenims, patekusiems į kardomojo kalinimo įstaigas

Siekiant užtikrinti pakaitinio gydymo tęstinumą asmenims, patekusiems į kardomojo kalinimo įstaigas, buvo parengtas ir Kalėjų departamento direktoriaus 2018-04-25 įsakymu Nr. V-194 patvirtintas Opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo tęstinumo užtikrinimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašas, kuriuo nustatyta pakaitinio gydymo tęsimo laisvės atėmimo vietose tvarka.

Siekiant užtikrinti tinkamą pakaitinio gydymo procesą, 3-uose tardymo izoliatoriuose (Kauno TI, Šiaulių TI ir Lukiškių TI-K) įrengtos vaistinio preparato saugojimo ir dalinimo patalpos, atitinkančios tai reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, taip įsigyta reikalinga įranga preparatui dozuoti – nupirkti 3 metadono dozatoriai: po 1 kiekvienam tardymo izoliatoriui.

Per 2018 m. į tardymo izoliatorius pateko 11 asmenų, kuriems laisvėje buvo taikyta pakaitinė terapija metadonu, kuri ir buvo tęsiama jiems suėmimo laikotarpiu. Vienam iš jų buvo paskirta arešto bausmė – pakaitinė terapija buvo tęsiama ir arešto bausmės laikotarpiu iki paleidimo į laisvę, trims asmenims, įsiteisėjus laisvės atėmimo bausmės nuosprendžiui, pakaitinė terapija tęsiama ir pataisos namuose.

Priemonė 01-03-11 – Didinti gydymo antiretrovirusiniais vaistais apimtį ŽIV infekuotiems asmenims

2018-12-31 laisvės atėmimo vietose buvo laikomi 267 ŽIV infekuoti asmenys, iš jų 69,7 proc. gavo specifinį antiretrovirusinį gydymą (toliau – ARV). Lyginant su tuo pačiu 2017 m. laikotarpiu, gydomų asmenų skaičius padidėjo 40,8 proc. (2017-12-31 buvo gydomi 28,9 proc. visų laisvės atėmimo vietose laikytų ŽIV infekuotų asmenų). Toks gydomų asmenų rodiklis viršija analogišką rodiklį laisvėje gydomų asmenų procentą – skelbiamais duomenimis Lietuvoje gydoma tik apie 30 proc. visų ŽIV infekuotų asmenų. Teisės aktai numato, kad toks gydymas turi būti skiriamas visiems asmenims, kuriems yra nustatyta ŽIV infekcija. 2018 m. lėšos, skirtos ARV, išliko praeitų metų lygyje – papildomai skirta nebuvo, todėl 2018 m. pabaigoje gydymas buvo skiriamas jau 2019 m. sąskaita (susidarė įsiskolinimas už specifinius vaistus).